पोखरा विश्वविद्यालयको १९ औँ दीक्षान्त समारोहका प्रमुख अतिथि वरिष्ठ मुटु शल्यचिकित्सक
प्रा. डा. भगवान कोइरालाज्यू,
पोखरा विश्वविद्यालयका उपकुलपतिज्यू तथा रजिष्ट्रारज्यू,
पोखरा विश्वविद्यालयका सम्पूर्ण पदाधिकारीज्यूहरू,
आमन्त्रित विशिष्ट अतिथिज्यूहरू,
पोखरा विश्वविद्यालयका विद्वान सभासद्ज्यूहरू,
आजको यस समारोहमा उपस्थित शिक्षाविद्, प्राज्ञ व्यक्तित्वहरू,
सञ्चारकर्मी मित्रहरू,
आज दीक्षित हुनुहुने विद्यार्थीहरू,
उपस्थित भद्र महिला तथा सज्जनवृन्द ।

पोखरा विश्वविद्यालयको सह-कुलपतिको हैसियतले आजको यो उन्नाइसौँ दीक्षान्त समारोहलाई सम्बोधन गर्न पाउँदा म गौरवान्वित भएको छु । देशको दोस्रो पर्यटकीय स्थल, कवि शिरोमणि लेखनाथ पौडेलको जन्मस्थल साततालको बाटिका शहर लेखनाथमा अवस्थित पोखरा विश्वविद्यालयको उन्नाइसौँ दीक्षान्त समारोहमा विभिन्न उपाधिबाट दीक्षित हुनु हुने सम्पूर्ण विद्यार्थीहरूलाई हार्दिक बधाई दिन चाहन्छु । साथै तपाईहरूको आगामी दिन सुखमय एवम् भविष्य उज्ज्वल र फलिभूत रहोस् भन्ने शुभ-कामना समेत प्रकट गर्दछु ।

उपस्थित भद्र भलाद्मी, महिला सज्जनबृन्द,

पोखरा विश्वविद्यालयमा शिक्षामन्त्री एवम् विश्वविद्यालयको सहकुलपतिको हैसियतले पहिलो पटक उपस्थित भएको छु। अति सुन्दर, रमणीय र मनमोहक ठाउँ पोखरामा अवस्थित यो विश्वविद्यालयको दीक्षान्त समारोहमा उपस्थित भई यहाँहरूसँग साक्षात्कार गर्न पाउँदा निकै खुशी लागेको छ ।

पोखरा सुन्दर छ, रमणीय र मनमोहक पनि त्यत्तिकै छ । यो शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन र साहसिक खेलको धेरै सम्भावना बोकेको महानगर हो । जसले यहाँ धेरै रोजगारीका सम्भावनाहरूलाई प्रतिबिम्बित गर्दछ । अहिलेको समाज र परिवेश नयाँ नयाँ खोज र अवसरका लागि दौडिरहेको छ । यसर्थ पोखरा विश्वविद्यालयले नविनतम प्रविधि र अनुसन्धानमा आफ्ना कार्यक्रमहरूलाई केन्द्रीत गर्नसके यसले मुलुकको सर्वाङ्गिण विकासमा महत्वपूर्ण योगदान दिन सक्छ भन्ने मलाई लागेको छ । एउटै खालको परम्परागत सोच र ढाँचामा विश्वविद्यालय चल्न सक्दैन । आजको यो गरीमामय समारोहमा उपस्थित भइरहँदा पोखरा विश्वविद्यालयले पृथक ढङ्गले उत्पादनमुखी र रोजगारमुखी कार्यक्रमको विकास र विस्तारमा अझ बढी ध्यान केन्द्रीत गर्दै जाओस् भन्ने हार्दिक शुभेच्छा व्यक्त गर्न चाहन्छु । नेपाल सरकार

उच्चशिक्षाको आमूल परिवर्तनका लागि स्थापित विश्वविद्यालयको रेखदेख, सञ्चालन र स्तरोन्नतिका लागि सँधै सकारात्मक सहयोगमा रहिरहने प्रतिबद्धता समेत यस गरिमामय समारोहमा व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

मुलुकमा आज १७ वटा विश्वविद्यालयहरू सञ्चालनमा रहेका छन् । अझै मुलुक थप विश्वविद्यालय स्थापनामा लागिरहेको छ । भइरहेका विश्वविद्यालयमा विद्यार्थी छैनन् भने नयाँ खुलेका विश्वविद्यालय कसरी चल्छन् भन्ने विभिन्न गुनासाहरू आइरहेका छन् । हामीले २१ शताब्दिको प्रबिधियुक्त र समतामूलक शिक्षामा जोड दिएका छौं । विश्व मानस पटलमा देखा परिरहेका नविनतम ज्ञान, अनुसन्धान र प्रयोगहरूलाई अपनाउन शिक्षामा आमूल परिवर्तन नगरी त्यसको लक्ष्य हासिल गर्न सकिँदैन । यसर्थ विश्वविद्यालयहरूले समस्त प्राणी जगतका विभिन्न आयामहरूमा नयाँ नयाँ पाठ्यक्रम तर्जुमा गरी लागू गर्न सके विद्यार्थीहरूलाई देशमा पढ्ने र बस्ने वातावरण सिर्जना गर्न सकिन्छ भन्ने मलाई लागेको छ । प्रतिभा पलायन देशको लागि राम्रो होइन, तर प्रतिभा टिकाउने खालको व्यवहारिक र स्तरीय शिक्षा दिन विश्वविद्यालयहरू अग्रसर हुनुपर्नेमा मेरो जोड छ । यसले विश्वविद्यालयहरूबीच गुणस्तरमा प्रतिस्पधा हुन्छ र सोचे अनुसारको सीपयुक्त दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न विश्वविद्यालय सक्षम

हुनेछन् भन्ने विश्वास लिन सकिन्छ । विश्वविद्यालयले उत्पादन गरेका जनशक्ति राष्ट्रको पुर्नसंरचना र पुर्ननिर्माणका लागि महत्वपूर्ण स्रोत हुन भन्नेमा कसैको दुईमत रहदैन । विविध कारणले जकडिएका र उब्जिएका समस्याहरूको निराकरण गर्दै हरेक विसंगति र विकृतिहरूको अन्त्य र लोकतान्त्रिक मूल्य मान्यताका आधारमा स्वाधिन, स्वतन्त्र र आत्मनिर्भर राष्ट्र निर्माण गर्न शैक्षिक दक्ष जनशक्तिले महत्वपूर्ण योगदान दिन सक्छन् । तसर्थ पोखरा विश्वविद्यालयको यो उन्नाइसौं दीक्षान्त समारोहमा विभिन्न तह पार गरी दक्ष जनशक्तिको रूपमा उदाउनु भएका विद्यार्थी भाईबहिनीहरूले समाजमा प्रतिस्पर्धी र अब्बल प्रमाणित हुन कुनै कसर बाँकी राख्नु हुने छैन भन्ने विश्वास लिएको छु ।

विद्यार्थी भाईबहिनीहरू,

जहाँ शिक्षा छ, त्यहाँ रोजगारी छ, उत्पादन छ, विकास छ र शान्ति पनि छ । त्यसैले मुलुकको चौतर्फी विकासका लागि शिक्षा अनिवार्य तत्व हो । तर देशको अर्थतन्त्रको समस्या र सीमाले शिक्षामा राज्यले गरेको लगानी सन्तोष जनक छैन । अन्तर्राष्टिय मान्यताअनुसार हामीले देशको कुल बजेटको २० प्रतिशत शिक्षा लगानी गर्नुपर्नेमा १२ प्रतिशत पनि लगानी गर्न सकिरहेका छैनौ । देशको अर्थतन्त्रलाई

कसरी चलयमान र सुधार गर्न सकिन्छ भन्ने कुरामा सरकार लागि परेकोले देशको आर्थिक अवस्था सुध्रिएपछि शिक्षामा सरकारले लगानी नबढाई सुखै छैन । विश्वविद्यालयहरूप्रति विद्यार्थी र अभिभावको आकर्षण बढाउन पनि राज्यले शिक्षामा लगानी बढाउनु अति आवश्यक छ । आजको यस गरिमायम समारोहमा सबै नागरिकको गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्न र विश्वविद्यालयको भौतिक पूर्वाधार तथा जनशक्ति व्यवस्थापनमा सरकार प्रतिबद्ध रहने छ भन्ने विश्वास दिलाउन चाहन्छु ।

शिक्षा सबै वर्ग र समूदायका लागि सर्वसुलभ हुनुपर्छ । यो भष्ट्राचाररहित, अनुशासित र मर्यादित समेत हुनपर्छ । शिक्षाले मानिसलाई सुसभ्य, सुसंस्कृत, सुयोग्य र ज्ञानी बनाइरहेको हुन्छ । आज दीक्षित हुनुहुने विद्यार्थी भाइबहिनीहरू त्यसैको द्योतक हो । आज तपाईहरू शान्त र शालीन देखिनु भएको छ । किनकि तपाईहरूमा सिप, ज्ञान र दक्षता भरिएको छ । तपाईहरूले आज जीवन के हो भन्ने बुझ्नु भएको छ । अब अगाडि के गर्ने भन्ने बुझ्नु भएको छ । त्यसैले राष्ट्र, राष्ट्रियता र जनजिवीकाका लागि राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिमा आमूल परिवर्तन गर्नुपर्छ, तबमात्र देशले विकासमा अग्रगामी कदम चाल्न सक्छ भन्ने मेरो बुझाइ छ ।

शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन र उद्योगका विविध पक्षलाई सम्बोधन गरी पोखरा विश्वविद्यालयले आफ्ना नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई विस्तार गर्दै लैजानुपर्छ । विद्यार्थी संख्याका दृष्टिले यो त्रिभुवन विश्वविद्यालय पछिको दोस्रो ठूलो विश्वविद्यालय हो । दक्ष जनशक्ति उत्पादनका दृष्टिले पनि यसको स्थान अब्बल छ । वर्षेनी यसले विभिन्न कार्यक्रममा प्रदान गर्ने छात्रवृत्तिले आर्थिक विपन्न वर्गलाई ठूलो राहत मिलेको छ । यसले राज्यको नीति अनुरूप पहिचान विहिन समुदायका लागि रोजगार र शिक्षामा करोडौं लगानी गरेको छ । त्यसैले यो जुन उद्देश्यलाई आत्मसात गर्दै अग्रगमनतर्फ लम्किरहेको छ, त्यसमा राज्यको पूर्ण समर्थन र सहयोग रहनेछ भन्नेमा ढुक्क हुन सबैमा आग्रह गर्दछु ।

दीक्षित हुनुहुने विद्यार्थी भाईबहिनीहरू,

पोखरा विश्वविद्यालयका विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमहरूमा तहपार गरी एउटा विज्ञको रूपमा परिचय दिनु भएका विद्यार्थी भाईबहिनीहरूले मुलुकको सर्वाङ्गिण विकासमा आफूले आर्जन गरेको ज्ञान र सीपलाई पूर्ण सदुपयोग गर्नुहुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु । विश्व समाजमा प्रतिस्पर्धी र अब्बल प्रमाणित गर्न तपाईहरूबीच चुनौतीका

चाङ् भएपनि धैर्य, संयमित र दुरदर्शी भएर पोखरा विश्वविद्यालयको प्रतिष्ठा, मान र मर्यादालाई सदा उँचो राख्नुहुनेछ भन्ने भरोसा हामीमा छ । विभिन्न कारणले विदेश पलायन हुने जनशक्तिलाई रोजगारी र सीपका माध्यमले स्वदेशमै बस्न सक्ने वातावरण निर्माण गर्ने महत्वपूर्ण अभिभारा तपाईहरूको काँधमा छ । देशलाई पुर्ननिर्माण गरी राहत प्रदान गर्ने कार्यमा राज्यले तपाईहरूको सिर्जनशीलतालाई पर्खिरहेको छ । मौजुदा आन्तरिक स्रोत साधनहरूको बैज्ञानिक प्रयोग विधि ज्ञानको अपेक्षा राज्यले तपाईहरूबाटै लिएको छ । त्यसैले तपाईंहरूले आ-आफ्नो कार्य क्षेत्रमा एक योद्धा र लडाकुसरह निर्भिकता र निडरताका साथ ईमान्दार र कर्तव्यनिष्ठ भई देशको गौरव, प्रतिष्ठा र इज्जत अभिवृद्धि गर्ने कार्यमा हरदम प्रयासरत रहनुहुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु । तपाईंहरूको निरन्तर सफलताको कामना गर्दै तपाईहरूले आर्जित गरको शिक्षा र ज्ञान समाजका लागि उपयोगी बनोस् भन्ने हार्दिक शुभेच्छा समेत प्रकट गर्दछु ।

अन्त्यमा आज दीक्षित हुने सम्पूर्ण विद्यार्थी भाइबहिनीहरू र उहाँहरूका अभिभावकहरूलाई आजको यो भब्य र सभ्य गरीमामय पोखरा विश्वविद्यालयको उन्नाइसौं दीक्षान्त समारोहको अवसरमा हार्दिकतापूर्वक बधाई दिंदै यहाँ उपस्थित सम्पूर्ण भद्रजन तथा विशिष्ट

अतिथिहरूमा धन्यवादसहित आजको दीक्षान्त समारोह यही समापन भएको घोषणा गर्दछु ।
धन्यवाद् ।

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री अशोक कुमार राई
२०८० फागुन ८ गते मङ्गलबार
(२० फेब्रअरी, २०२०)
पोखरा-३०, कास्की ।